

Организация на среда за подобряване на преподавателската компетентност с рефлексия към самооценката при деца от подготвителна група

Цветана Иванова, Малинка Владимирова-Петрова, Соня Георгиева

Abstract: Enviromental organization for improvement of teacher's competency in relation to the self-esteem with children in preparatory group: *The work is part of the theoretical and practical work devoted to the improvement of teaching skills that are essential for the interaction in preparatory group. In terms of lecture work and practice in a real working environment based on the acquired knowledge is achieved improvement of the professional competence and motivation to work and raise children's self-assessment komperentsii due emphasis placed on it in the empirical work.*

Key words: *self - assessment, competence*

ВЪВЕДЕНИЕ

Рефлексията на учителските компетенции върху готовността за постъпването на детето в училище, т.е. за изграждането на редица умения и дейности, способности и междуличностни отношения, е от съществено значение. Важно място сред тях заема социалната компетентност за самооценка.

Като специфична компетенция и конструктор на компетентността, тя се опосредства от определено качество и равнище на умения, познания и способности, които подлежат на доусъвършенстване в даден етап от живота на индивида. Предвид природата на формиране на компетенциите както в детска, така и в по-зряла възраст /18, 19-12, 23 години/ организирахме теоретико-практическа работа на две нива. Първото със студенти и учители и второто с деца, в които учителят като възпитател и медиатор би могъл да организира ред дейности, да предложи средства и създаде организация за изграждане на положителна самооценка у детето.

В контекста на разбирането, че детето може да изгражда стратегии за обективна самооценка с помощта от учители, които имат конкретни компетенции – за организиране на подходяща работна среда е проведено описаното в настоящата разработка.

ИЗЛОЖЕНИЕ

За реализация на *целта* е представен вариант за рефлексията на усъвършенствани учителски компетенции. *Хипотезата*, върху която бе изградена работата е, че ако бъдат квалифицирани педагогически кадри да оптимизират и използват средата, като я наситят с визуални модели и игри, децата могат да се самоопознават и с тях да се работи по подобряване на компетенцията им да се самооценяват. Задачите включват: анкетиране на учители относно мотивацията им за работа в посока подобряване на детската самооценка, организиране на ефективна работна среда, изграждане и използване на необходимите работни средства; провеждане на обучение на учители; структуриране на условия; определяне на критерии за самооценка: на учителска компетентност - такъв тип дейност, която се определя от структурираната хипотеза.

Разработката представя основанията, върху които се основава необходимостта от работа по посока на детската самооценка и описание на части от практическа дейност - резултат от подобрените учителски компетенции.

С цел утвърждаване на еднотипна терминология за целите на настоящата работа са приведени мнения, които приемаме като работни:

- *Компетенция – (competence) „узаконено право или власт, кръг от права и пълномощия на лице или институция.“ [1]*

- *Самооценяване* (самооценка/самопреценка) (Self-assessment) „в контекста на образованието, самооценяването представлява оценката на учащите за техния собствен труд. [3]

Организация и методика на проучването.

През периода от м. април до м. юни 2014 г. извършихме проучване в два блока, свързани с повишаване на детските компетенции за самооценка и учителската мотивация и компетенции за организиране на ефективна работна среда. Обект на изследването в първия блок бяха 27 момчета и 25 момичета на възраст 5-6 години от ЦДГ „Пролет“ гр. Русе. Вторият - обхвана анкетирането на 16 детски учители от същата детска градина, 15 учители от гр. Лом и 15 от гр. Бургас.

Предвид разглежданата проблематика и целите на проучването, счетохме за удачно:

- идентифициране мотивацията на учителите за подобряване на детските компетенции за самооценка;
- включване на учители, обучени в организиране и използване на ефективна работна среда;
- реализиране на работа чрез игри за утвърждаване на компетенции за обективна самооценка при деца от подготвителна група.

В рамките на изследването с 5-6 годишните деца бяха проведени моделирани игрови ситуации, при които организацията бе разчупена /фронтална - с размяна на роли за водещ, групова - по двойки – „очи в очи“, екипна от по 3-5 деца, с приети роли и отговорности/, а средствата /визуални модели/ и методите нетрадиционни /насърчаване, договаряне и други/.

Образователният конструкт включи следните игри:

Игра 1 : „Нарисувай история“, с цел - оценка на емоционалната сфера на децата.

Игра 2 : „Подари картичка“, с цел оценка на връстниците от групата.

Игра 3 „Последвай ме и разкажи“, с цел формиране умения за самооценка на качества и поведение.

Игра 4: „У нас - нова къща“, с цел разнообразяване на груповата работа и сътрудничество

Игра 5: „Необитаем остров“, с цел сплотяване на групата и споделяне на опит.

Преди работата с децата бе проучена мотивацията на учителите за работа във връзка с подобряване на детските компетенции за самооценка и собствената им квалификация и готовност за овладяване на нови педагогически модели. Проведената анкета обхвана всички учители в ЦДГ „Пролет“ – 4-ри детски учителки от групите на 5-6 годишните деца, където бе приложен игровият модел (експериментална група) и учители от други населени места, които работят с групи, определени за контролни. Нейната цел бе да констатира ефективността на обучението, проведено от квалифицирани учители, оптимизиращи и използващи ефективно среда, наситена с визуални модели и игри.

Анализът на констатираните данни от изследването показва значително подобрение на учителските компетенции и изградена положителна детска самооценка в експерименталната група по всички показатели. (*Приложение 1*)

В експерименталната група, където работиха предварително обучени учители бе проведено наблюдение свързано с учителския стил и интервю с децата за установяване на компетенциите им свързани със самооценката. (*Приложение 2*)

Анализът на параметрите от анкетата за учителската мотивация и компетентност за работа, ясно показва приложимостта и ефективността на обучителния квалификационен модел за организиране на работната среда. При параметъра „Планиране на работата“ /в различните й разновидности/ бе отчетено,

че компетенциите и мотивацията са се подобрили значително. Учителите, които не са преминали през обучителен модул, показват ниска мотивация, нежелание да обменят собствени практики и превес на използване на традиционни средства и форми за работа. При групата педагози, преминали през обучителните модули се наблюдават много добре структуриран стил, наситен с нетипични организационни форми и средства. Резултатите на двете групи учители и респективно на децата⁹, с които работят, са с голяма амплитудна разлика. Експерименталната група успешно се справя с решаването на включените категории задачи.

В началото на изследването 65% от учителите се затрудниха в тематичното и ситуационното планиране, 48% в квалификационното, 16 % - споделят опит. При планирането на възпитателната работа 50% от учителите са посочили като отговор успешното ѝ решаване.

За учителите в края на изследването, организацията на дейностите се решава успешно (86 %). За 25% от учителите е трудност овладяването на нови програми и използването на разнообразни форми и методи за работа. Прави впечатление по данни от таблица 1 затруднения при използването на нестандартни форми за обучение и използването на новите технологии за преподаване (35%). При параметърът „Педагогическо сътрудничество” анкетата показва затруднения за 20 % от анкетираните.

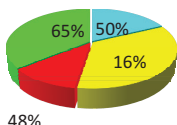
Таблица 1.

Видове компетенции			Критерии за оценка				
			Не мога да се справя сам	Справям се с помощ, но ми е трудно	Справям се с минимална помощ	Успешно се справям без проблем	Мога да споделям опит и да помагам
В началото	1.Планиране на работата	Изходни данни		2	2		
		Крайни данни					4
	2.Организация на дейностите	Изходни данни		1	3		
		Крайни данни					4
	3.Педагогическо сътрудничество	Изходни данни		3	1		
		Крайни данни					4
В края	1.Планиране на работата	Изходни данни	1	3	6	1	1
		Крайни данни		4	6	1	1
	2.Организация на дейностите	Изходни данни	1	2	7	2	
		Крайни данни		3	7	2	
	3.Педагогическо сътрудничество	Изходни данни	1	4	5	2	
		Крайни данни		5	4	3	

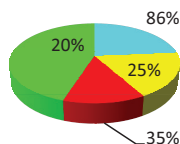
⁹ Вж. Приложение 2

Сравнителни данни от изследването на учителската мотивация и компетентност за работа в началото и в края на изследването

Диаграма 1

Диаграма 2

Направеният кратък анализ на изследването на учителската мотивация и компетентност за работа е достатъчно основание да се счита за универсално приложим, така предложения вариант за организиране на средата.

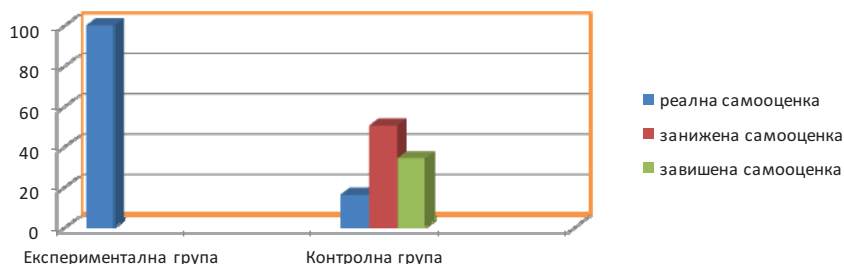
В таблица 2 са обобщени резултатите от промяната в част от компетенциите на децата за самооценка, т.е свързани с работата, проведена с тях. Според показателите наблюдавани по време на работата с децата от двете групи и интервюто с тях са налице следните данни (за контролната и експерименталната група): способностите и самооценката на децата. Именно това отчитаме в резултатите от данните на анкетата с учители, където се наблюдава тенденция в промяна към положителна детската самооценка.

Таблица 2. Сравнителни данни от изследването на оценка на детската представа за компетентност

група		Показатели		
		Реална (свързва се с личния труд)	Занижена (свързва се с трудности отвън)	Завишена (свързва се с късмет)
експериментална	Изходни данни	1	2	1
	Крайни данни	4		
контролна	Изходни данни	1	5	6
	Крайни данни	2	6	4

Крайни данни от изследването на детската самооценка

Диаграма 3

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Работата, представена в настоящата разработка, чрез получените данни доказва, че начинът, по който се подходи при квалифиране на педагогически кадри е подходящ. Усъвършенстваните им компетенции доведоха до оптимизиране и използване на среда, наситена с модели и игри, които са подходящи при взаимодействие с деца от подготвителна група. Практическата реализация на подобрените компетенции промениха детското самопознание и като резултат бе наблюдавано подобряване на компетенцията им за самооценка.

ЛИТЕРАТУРА

- [1] Български тълковен речник, Изд. "Наука и изкуство", С., 1994, с. 374
- [2] Георгиева, С., Студентският педагогически стил-резултат от емпирично учене, сп. „Професионално образование“, кн. 1/ 2014, с. 72-86
- [3] Кехоу, Дж.Подсъзнанието може всичко, С.,1997, с. 13

За контакти:

докторант Цветана Иванова, Катедра „Педагогика, Психология и Информатика“, Русенски университет “Ангел Кънчев”, e-mail: cveti_73@dir.bg;
 д-р Малинка Владимирова-Петрова, e-mail: malina.vladimirova@gmail.com
 доц. д-р Соня Георгиева, Катедра „Педагогика, Психология и Информатика“, Русенски университет “Ангел Кънчев”, e-mail: sonia1956@abv.bg

Анкета

За учители - мотивация и компетентност за работа /

Уважаеми колега, като отговорите на въпросите в тази анкета, Вие ще вземете участие в проучване, свързано с квалификацията на учителите. По този начин ще помогнете да предложим качествено и съобразено с Вашите потребности обучение.

Видове компетенции		Критерии за оценка					
		Не мога да се справя сам	Справям се с помощ, но ми е трудно	Справям се с минимална помощ	Успешно се справям без проблем	Мога да споделям опит и да помагам	
експериментална	1.Планиране на работата	Изходни данни					
		Крайни данни					
	2.Организация на дейностите	Изходни данни					
		Крайни данни					
	3.Педагогическо сътрудничество	Изходни данни					
		Крайни данни					
контролна	1.Планиране на работата	Изходни данни					
		Крайни данни					
	2.Организация на дейностите	Изходни данни					
		Крайни данни					
	3.Педагогическо сътрудничество	Изходни данни					
		Крайни данни					

Анкетърор.....

2014 г.

Приложение 2

Оценка на детската представа за компетентност

Област на компетентност		Категории		Начин за оценка				
				1	2	3	4	5
1.	Артистични занимания	Обичам да: рисувам, пея, конструирам, танцувам играя с пластилин.	Рисуване Пеене Танцуване					
2.	Игри	Обичам да съм герой от приказка. Обичам да играя с конструктор. Обичам да играя игри с музика. Когато са ми ясни правилата на играта, обичам да играя.	Игри –изобщо Футбол Народна топка					
3.	Битови умения	Помагам при сервиране. Подреждам си работното място и гардероба. Спазвам хигиената.	Чистене Подреждане Сервиране Миене					
4.	Академични дейности	Обичам да разказвам. Познавам букви и техните звуци. Разпознавам геометрични фигури. Събирам и изваждам някои числа.	Четене Писане Математика					
5.	Спорт	Народни танци. Латино танци. Кудо. Плуване.	Футбол Спортни танци					

Легенда:

1 – не обичам никак;

2 – мога да се включа само с приятелите си;

3 – не искам, но ако госпожата каже, ще се включа;

4 – понякога се включвам с удоволствие, понякога не;

5 – винаги ми е приятно да го правя.